

6. Формирование системы культурно-бытового обслуживания сельского населения/ [В.И. Музычкин, С.Б.Моисеева, Т.Г.Бадалов и др]. - М.: Стройиздат, 1983. - 184с.

7. Свитко В.А., Капак Н.Н. Здания сельских школ и дошкольных учреждений / Свитко В.А., Капак Н.Н. – К.: Урожай, 1988. – 192с.

8. Соціально-економічне становище сільських населених пунктів України: Стат. збірник/ Державний комітет статистики України. – К.: Державний комітет статистики України, 2014. – 187с.

Аннотация

В статье проанализировано современное состояние сети общественного обслуживания в сельской местности. Охарактеризовано параметры обеспеченности учреждениями и предприятиями культурно-бытового обслуживания, их пространственная доступность, развитие системы общественного обслуживания в разных районах страны, состояние существующего фонда общественных зданий.

Ключевые слова: предприятия общественного обслуживания, сеть, доступность, система культурно-бытового обслуживания.

Summary

The article analyzes the current state of public service networks in rural areas. The availability of public service institutions, their territorial accessibility, development of the public service system in different parts of the country, the state of existing public buildings are described.

Key words: public service institutions, network, accessibility, public service system.

УДК 711.58

А.О. Тищенко, студентка групи 402-А,
О.Б. Обідний, ст. викл. кафедри АБ та М,
*Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

СУЧАСНІ ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ СЕКЦІЙНОГО ЖИТЛА НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКИХ МІСТ

Анотація. У статті розглянуті сучасні прийоми та методи формування секційного житла. Проаналізовані містобудівні особливості на прикладі міста Полтава.

Ключові слова: комфортне житло, секційні будинки, сучасні містобудівні прийоми.

Постановка проблеми. На теперішній час існує гостра соціально-економічна проблема, що проявляється в потребі забезпечення населення житлом. Великий науковий і практичний інтерес викликає використання земель для забудови і благоустрою саме у межах міст, в яких сконцентровано більшість населення України. Висока урбанізація та індустріалізація міських територій є причиною низки складностей: збереження образу в історичних частинах міста, втрата естетичної функції житла, збільшення поверховості будинків, загострення екологічної ситуації.

У масштабі населеного місця, житлового району або комплексу житлове середовище являє собою сукупність природного ландшафту, житлових будинків, об'єктів культурно-побутового обслуговування, транспортних і пішохідних шляхів, елементів озеленення й благоустрою. Сполучення цих елементів утворює цілісну систему – житлове середовище.

У межах одного будинку житлове середовище формується квартирами, елементами інженерно-комунікаційного забезпечення, а іноді й приміщеннями громадського призначення [1].

Мета: проаналізувати основні типи секційних житлових будинків та сучасні прийоми їх формування. Визначити основні проблеми більшості міст. На прикладі міста Полтави запропонувати комфортний тип забудови.

Виклад основного матеріалу. Безперервний процес створення, удосконалення, перебудови житла та навколишнього середовища відповідно з соціальними перетвореннями суспільства, сучасними вимогами – технічними та економічними можливостями, естетичними поглядами, динамічністю життя, наближенням до ідеалу – головна та відповідальна мета сьогодення, яка виражається у відмові від пасивних стилевих імітацій та зверненні до пошуків національної архітектури, проектування за індивідуальними проектами при загальному наближенні комфортності існуючого житлового фонду до сучасних європейських нормативів [2].

Секційні житлові будинки – це будівлі, що складаються з однієї або декількох однакових чи різних за плануванням секцій і відрізняються поверховістю, довжиною й конфігурацією плану.

Безліфтові секційні будинки висотою від 2-х до 5-ти поверхів застосовують у будь-якому кліматичному районі в міському й сільському будівництві.

Секції бувають двох-, трьох- і чотирьоквартирними. Відповідно до кількості й типу квартир прийнято умовну позначку типу секцій: 3-4, 1-2-3, 2-2-2-2, де

кількість цифр відповідає кількості квартир у секції, а значення цифр - кількості кімнат у кожній квартирі.

За орієнтацією секції бувають: широтної й меридіональні, необмеженої, частково обмеженої й обмеженої орієнтації. Широтні секції мають велику містобудівну маневреність, тому що можуть бути використані з різноманітною орієнтацією. Меридіональні секції мають обмежену орієнтацію й застосовуються тільки в напрямку поздовжньої осі будинку з півночі на південь. В III кліматичному районі, де обов'язковою умовою комфортності квартир є наскрізне або кутове провітрювання, меридіональні секції з односторонніми квартирами не застосовуються.

Залежно від розміщення в плані будинку розрізняють три основних типи секцій: рядові, торцеві й поворотні, причому кожна з них може мати різні варіанти форми плану. Рядові секції мають дві зовнішні стіни, торцеві – три. Найбільш просте рішення торцевої секції складається в повторенні рядової секції тільки зі зміною конструкції торцевої стіни. Але можливо й зміна планування секції зі збільшенням числа кімнат або числа квартир у секції. Поворотні секції можуть мати різні кути повороту. У масовому будівництві найчастіше зустрічаються секції з поворотом на 90° (так звані кутові) і 135° .

Іноді для створення складних у плані житлових груп застосовують секції ускладненої форми: хрестоподібні, у вигляді трилисника й секції вільної форми.

Прийоми блокування секцій у секційних будинках багато в чому схожі із блокуванням квартир у блокованих будинках. Це ті ж побудови в лінію, зі зміщенням в одну сторону або із чергуванням виступів і відступів. На рельєфі можливий криволінійний або ламаний план будинку, що відповідає напрямку горизонталей. Секції блокують так, щоб всі сходи розташовувалися з однієї сторони будинку й переважно з боку двору. У тих випадках, коли за умовами орієнтації це не можливо, у перших поверхах роблять наскрізні проходи.

В умовах крутого рельєфу застосовується зрушення секцій по вертикалі з утворенням так званих “каскадних” будинків. В умовах теплого клімату можливим є зміщення верхніх поверхів з нижніми, що надає змогу в кожній квартирі верхнього поверху зробити відкриті тераси подібно тому, як це робиться в блокованих будинках.

Основний планувальний і первинний елемент забудови секційними будинками - житлова група. Вона може приймати різні просторові форми - поєднуватися в квартали й житлові утворення. Групи можуть розташовуватися вздовж вулиць, навколо тупикових або кільцевих проїздів, можуть бути розташовані вільно або регулярно, можуть бути замкнутими або відкритими. Секційні будинки можуть бути об'єднані в житловий комплекс [3].

У практиці житлового будівництва більш поширені багатоповерхові секційні будинки. Планувальною відмінністю секцій житлових будинків 6-9, 10-16 і більше поверхів є організація сходово-ліфтового вузла й число ліфтів. Типи секцій за орієнтацією та за розташуванням в плані такі самі, як і типи секцій в будинках середньої поверховості.

Блокування різних секцій надає можливість проектувати різноманітні за формою й розмірами житлові будинки. Однак в сучасному містобудуванні використовують більш ускладнену форму багатоповерхових житлових будинків, планувальне рішення яких дозволяє одержати різноманітне планування квартир з покращеними умовами інсоляції й провітрювання. Планувальна структура секцій з ускладненим периметром має низку функціональних переваг і дозволяє більш повно здійснювати художній задум. Крім того, більш складний план секції дає можливість, не подовжуючи комунікацій в середині секції, збільшити кількість квартир, що поліпшує техніко-економічні показники.

Планування житлових односекційних будинків має деякі переваги перед багатосекційними будинками. Їх світлова поверхня значно більше, ніж у рядовій секції багатосекційного будинку, що дозволяє збільшувати число квартир навколо сходово-ліфтового вузла, використовуючи весь світловий периметр. Для житлових односекційних будинків характерним є застосування різноманітних планів: у формі трилисника, квадрата, хреста, трикутника, кола й більш складних форм.

Односекційні житлові будинки використовуються при формуванні архітектурного простору вздовж великих магістралей і композиційних вузлів міста. Можливість використання односекційних будинків як містобудівних акцентів, що утворює силует міста, є однією з причин збільшення їх поверховості від 16 до 30 поверхів. Крім цього, односекційні будинки доцільно розміщувати на крутому рельєфі, тому що, завдяки малій площі підвалин та фундаментів, такий будинок не руйнує схил і не заважає озелененню.

До сучасних прийомів та методів формування комфортної забудови можна віднести:

- квартальний тип забудови;
- периметральна організація парковок та відсутність автомобілів у дворах;
- людський масштаб забудови та її середньоповерховість;
- відсутність перших поверхів у житлових будинках або перевлаштування їх під громадські функції;
- відсутність величезних занедбаних просторів;
- використання всієї території житлового масиву як суцільного публічного простору.

Місто Полтава за чисельністю населення відноситься до великих міст. Як і більшість пострадянських міст, Полтава розвивалась екстенсивно - постійно розросталась, залишаючи багато пустот різного масштабу та розривів між мікрорайонами. Відсутність безперервності міської тканини робить її менш ясною, ускладнює орієнтацію в місті. Фрагментованість забудови призводить до браку щільності, вираженою як кількістю жителів, так і активністю, необхідною для створення динамічного міста.

Висотність іноді невірно тлумачать як високу щільність. Переконливим прикладом цього є мікрорайон. Щільність часто асоціюється з великими проектами забудови, як правило низької якості. Прикладами такої забудови в Полтаві є мікрорайон Левада, Огнівка, Сади-1, Сади-2. Високоякісної забудови середнього масштабу, яка є основою підвищення щільності, в місті дуже небагато і майже вся вона знаходиться в центрі міста. Вирішенням цієї проблеми - є започаткування принципу інтенсивного просторового розвитку та заповнення великих просторів в адміністративних межах міста. Збільшення щільності забудови міста може бути досягнутим за рахунок комбінації житлового та нежитлового будівництва [4].

Висновок. Отже, забезпечення населення комфортним житлом є однією з важливих задач, що виникає зараз. Проблеми сучасного українського міста слід вирішувати шляхом раціонального планування, забудови і благоустрою його територій.

На прикладі міста Полтави можна зробити висновок, що можливо та необхідно спираючись на сучасні прийоми та методи забудови, створювати дійсно комфортне житлове середовище, шляхом переходу до принципів квартальної забудови середньої поверховості, змішаного використання територій, якісних публічних просторів та розширенням типології житла.

Література:

1. Конспект лекцій з курсу „Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування” модуля 4 - «Типологія будівель і споруд» (для студентів 3 курсу професійного напрямку 6.060102 – «Архітектура»). Авт. Дудка О.М. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 72с.

2. [Електронний ресурс] режим доступу <http://referatu.net.ua/referats/7569/146316>

3. Дудка О. М. Конспект лекцій з дисципліни «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування» за модулем 4 «Типологія будівель і споруд» (для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом 6.060102 «Архітектура» спеціальності «Містобудування») / О. М. Дудка; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 115 с.

4. [Електронний ресурс] режим доступу
<http://maidan.org.ua/2016/02/dmytro-kozyrenko-yak-futbolnyj-ultymatum-dopomohaje-osvojity-90-hektariv-terytoriji-v-tsentri-poltavy/>

Annotation

The article reviews modern techniques and methods of forming the sectional housing. The urban planning features are analyzed on the example of Poltava city.

Keywords: comfortable habitation, sectional buildings and modern town planning techniques.

Аннотация

В статье рассмотрены современные приемы и методы формирования секционного жилья. Проанализированы градостроительные особенности на примере города Полтава.

Ключевые слова: комфортное жилье, секционные дома, современные градостроительные приемы.

УДК 711.4

Удовиченко О.С.

директор проектного та науково-дослідного інституту «Харківський ПромбудНДІпроект», доцент кафедри містобудування ХНУМГ ім.О.М. Бекетова.

СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ МІСТА ХАРКОВА

В статті розглянуті стратегії інноваційного розвитку промислових територій міста Харкова. Визначені стратегії покладені в розвиток промислових територій, запропонована модель передового розвитку виробничих територій з перспективою формування технополісів, технопарків, реконструкції та реновації промислових територій.

Ключові слова: виробничі території, інноваційний розвиток, технополіс, технопарк, реконструкція, реновація, промислова зона, промисловий район, територія науково-виробничої забудови, стратегія передового розвитку, реновація, реструктуризація.

Постановка проблеми. Питання раціонального використання виробничих територій в умовах розвитку новітніх технологій в сучасній науці приділяється значна увага. Необхідне впровадження містобудівної політики, спрямованої на стимулювання раціонального використання земельних ресурсів. Залучення